

5.3.2026

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
liv@eduskunta.fi

Liikenne- ja viestintävaliokunta perjantai 06.03.2026 klo 11.15 / VNS 10/2025 vp / Asiantuntijapyyntö

VNS 10/2025 vp Valtioneuvoston selonteko valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta vuosille 2026–2037

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnassa on käsiteltävänä Valtioneuvoston selonteko valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta vuosille 2026–2037 (VNS 10/2025 vp).

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma (Liikenne 12 -suunnitelma) on liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) mukainen strateginen suunnitelma Suomen liikennejärjestelmän kehittämisestä 12 vuodeksi.

Suomen Yrittäjät esittää lausuntonaan seuraavaa.

Keskeiset huomiot

Suomen Yrittäjät pitää tärkeänä, että valtakunnallinen 12-vuotinen liikennejärjestelmäsuunnitelma päivitetään säännöllisesti. Siten suunnitelmassa voidaan huomioida ulkoisen toimintaympäristön muutokset. Samaan aikaan on kuitenkin tärkeää huolehtia suunnitelman ja toimien riittävästä ennakoitavuudesta ja jatkuvuudesta.

Korostamme, että liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteissa on tärkeää tunnistaa toimintaympäristön muuttuminen ja muutostekijät. Suunnitelmassa tulee ottaa huomioon muun muassa Suomen sotilaallinen liittoutuminen sekä siitä tulevat vaatimukset ja mahdollisuudet.

Suomen yhteydet maailmalle ovat keskeistä talouden ja turvallisuuden kannalta. Riippuvuus Itämeren kuljetusreiteistä tekee Suomen taloudesta haavoittuvaisen. Itämeren merenkulun häiriöttömyyden varmistaminen on tärkeää. Lisäksi vaihtoehtoisten reittien kehittäminen on välttämätöntä. Hankkeet tulee suunnitella ja ajoittaa niin, että EU:n rahoitusosuus voidaan maksimoida.

Suomen Yrittäjät katsoo, että tärkeää on nostaa elinkeinoelämän tarpeet painokkaasti esiin suunnitelman tavoitteissa ja linjauksissa, sillä kilpailu kansainvälisillä markkinoilla edellyttää tehokasta logistista järjestelmää. Kansainvälisiä yhteyksiä tulee kehittää yhteistyössä muiden Pohjoismaiden kanssa, jotta ulkomaankaupan yhteydet voivat toteutua kaikissa skenaarioissa.

Liikenneyhteyksillä on ratkaiseva merkitys elinkeinoelämän kilpailukyvyille ja kotitalouksien liikkumismahdollisuuksille. Hyvätasoinen liikenneverkko mahdollistaa monipuoliset kuljetuspalvelut ja tehokkaan logistiikan, parantaa liikenneturvallisuutta ja vähentää päästöjä. Liikenneverkon rahoitus suunnataan ensisijaisesti perusväylänpitoon, kasvun kannalta tärkeimpiin infrainvestointeihin ja sotilaalliseen liikkuvuuteen. Vähäliikenteisen ja yksityistieverkon kehittämisessä tulee ottaa huomioon elinkeinoelämän tarpeet, jotta kuljetusketjut ovat sujuvia kaikilla verkon osilla.

Maantiekuljetukset ovat keskeisin osa kuljetusjärjestelmää ja yleisin tavarankuljetuksen muoto. Maanteiden tavaraliikenne on kiistatta keskeisin kuljetusmuotomme tavaravirroille ja näin ollen myös Suomen logistiselle kilpailukyvyille. Tämän vuoksi Suomen tiestö on tärkeä Suomen kilpailukyvyn ja elinvoiman säilyttämiseksi. Samaan aikaan tosiasia on, että Suomen tiestön kunto on voimakkaasti heikkenemässä. Tiestön kehittäminen ja kunnossapito parantavat ihmisten liikkumismahdollisuuksia ja yritysten kilpailukykyä. Hyväkuntoinen tiestö mahdollistaa saavutettavuuden, monipaikkaisen elämän ja yritysten sijoittumisen eri puolille maata. Katsomme, että tärkeää on varata riittävästi rahoitusta tiestön kunnossapitoon.

Kokonaisuudessaan liikenneinfrastruktuurin kokonaisrahoituksen riittävä taso tulee varmistaa pitkäjänteisesti, jotta voidaan hallita korjausvelan määrä, varmistaa päivittäinen toimivuus ja toteuttaa talouskasvua generoivat investoinnit. Liikennejärjestelmäsuunnitelmassa panostus perusväylänpitoon tulee olla prioriteetti.

Samaan aikaan on välttämätöntä kiinnittää riittävästi huomiota liikenteen päästövähennyksiin ja kaksoissiirtymään, sillä Suomi on sitoutunut kyseisiin tavoitteisiin. Liikenteen päästökauppatulot tulee kohdentaa siten, että edistävät liikennesektorin energiamurroksen vauhdittamista. Katsomme, että liikenteen päästöjen vähentämiseen tarvitaan lisätoimia.

Kiinnitämme lisäksi huomiota Euroopan unionin tulevan monivuotisen rahoituskehityksen mahdollisuuksiin. EU-rahoitusta tulee hyödyntää laaja-alaisesti Itämeren ylittävien kiinteiden yhteyksien selvittämiseen sekä kansainvälisten yhteyksien osana toimivan ja sotilaallisen liikkuvuuden kannalta tärkeän tie- ja rataverkon kehittämiseen.

Lopuksi muistutamme, että elinkeinoelämän kannalta logistiikan kustannustaso ja tehokkuus ovat olennaisen tärkeitä kilpailutekijöitä, sillä Suomen sijainnin takia kuljetusketjut ovat kilpailijamaita pidemmät.

Suomen Yrittäjät

Petri Malinen
Johtava ekonomisti